

Przewozy na potrzeby własne

Jeżeli pojazdy wykorzystywane w działalności firmy przeznaczone są konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą lub są to pojazdy samochodowe oraz zespoły pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony, to podlegają one regulacjom ustawy o transporcie drogowym. Wykonywanie przewozów takimi pojazdami może wymagać uzyskania stosownego zezwolenia transportowego. Jeżeli jednak przewóz wykonywany jest jedynie pomocniczo w stosunku do podstawowej działalności gospodarczej, to może być wykonywany na podstawie zaświadczenia na przewozy drogowe na potrzeby własne.

Jak wyjaśnił Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 sierpnia 2007 r. (sygn. akt I OSK 1305/06), "zespołem pojazdów jest niewątpliwie samochód z przyczepą, ponieważ są to pojazdy ze sobą połączone w ten sposób, że stanowią jedną jednostkę jezdną".

Aby przejazdy firmowymi samochodami mogły być wykonywane jedynie na podstawie zaświadczenia o przewozie na potrzeby własne, muszą one spełniać szereg wymogów dotyczących m.in. charakteru takiego przewozu, osób kierujących pojazdem, przewożonego ładunku itp.

Przewozem na potrzeby własne jest każdy przejazd pojazdu po drogach publicznych z pasażerami lub bez, załadowanego lub bez ładunku, przeznaczonego do nieodpłatnego krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego osób lub rzeczy, wykonywany przez przedsiębiorcę pomocniczo w stosunku do jego podstawowej działalności gospodarczej. Przede wszystkim taki przewóz musi być więc wykonywany pomocniczo w stosunku do podstawowej działalności przedsiębiorcy. Dlatego tak ważne jest precyzyjne określenie, jaki jest główny przedmiot działalności firmy. W żadnym wypadku przewozy dokonywane przez przedsiębiorcę nie mogą być wykonywane w ramach prowadzonej przez niego działalności transportowej osób lub rzeczy.

Taki przewóz musi spełniać również dodatkowe warunki. Pojazdy samochodowe używane do przewozu muszą być prowadzone przez przedsiębiorcę lub jego pracowników. Oczywiście pojazdy mogą być kierowane tylko przez przedsiębiorców będących osobami fizycznymi.

W przypadku jednoosobowych przedsiębiorców niezatrudniających pracowników, w szczególnych przypadkach, samochody mogą być prowadzone przez współmałżonków współpracujących z przedsiębiorcami oraz przez osoby z najbliższej rodziny zamieszkujące z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym. Taka interpretacja wynika z pojawiających się orzeczeń sądowych. Sądy stoją na stanowisku, iż osoba udzielająca pomocy swemu małżonkowi w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i wykonująca w ramach tej pomocy określoną pracę fizyczną czy czynność techniczną, działając za małżonka prowadzącego działalność gospodarczą, robi to w jego imieniu. Zatem działanie takie winno być traktowane jako podejmowane przez prowadzącego działalność gospodarczą.

W pozostałych przypadkach przewozy mogą być wykonywane jedynie przez pracowników przedsiębiorcy. Pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Przy czym pracownik, który będzie wykonywał przewóz na potrzeby własne firmy, nie musi być zatrudniony na stanowisku kierowcy. Natomiast powinien spełniać wymagania przewidziane dla kierowców w ustawie o transporcie drogowym.

Powinien posiadać odpowiednie uprawnienia do kierowania pojazdem, zaświadczenie lekarskie oraz orzeczenie psychologiczne, spełniać wymogi dotyczące wieku oraz szkoleń i kwalifikacji wstępnej.

Przedsiębiorca powinien legitymować się tytułem prawnym do dysponowania pojazdami samochodowymi, które są wykorzystywane w działalności firmy. Oznacza to, że pojazdy te powinny być jego własnością, mogą być leasingowane, użyczone, wynajęte, wdzierżawione. W przypadku gdy pojazd firmowy jest załadowany, to przewożone rzeczy muszą być własnością przedsiębiorcy albo powinny zostać przez niego sprzedane, kupione, wynajęte, wdzierżawione, wyprodukowane, wydobyte, przetworzone lub naprawione. Natomiast w przypadku transportu osób przewóz może odbywać się z przedsiębiorstwa lub do niego na własne potrzeby firmy, a także stanowić przewóz pracowników i ich rodzin.

Przewozy drogowe na potrzeby własne mogą być wykonywane po uzyskaniu zaświadczenia potwierdzającego zgłoszenie przez przedsiębiorcę prowadzenia przewozów drogowych jako działalności pomocniczej w stosunku do jego podstawowej działalności gospodarczej.

Zaświadczenie na krajowy niezarobkowy przewóz drogowy oraz wypis lub wypisy z zaświadczenia wydaje, na czas nieokreślony, właściwy dla siedziby przedsiębiorcy starosta. Uprawnia ono do wykonywania przewozów wyłącznie na terytorium Polski.

Z kolei zaświadczenie na międzynarodowy niezarobkowy przewóz drogowy uprawnia do wykonywania przewozów z przekroczeniem granicy Rzeczypospolitej Polskiej i jednocześnie umożliwia wykonywanie niezarobkowego przewozu drogowego na terytorium Polski zgodnie z rodzajem przewozów w nim określonych. Zaświadczenie na międzynarodowy niezarobkowy przewóz drogowy oraz wypis lub wypisy z niego wydaje Główny Inspektor Transportu Drogowego, na okres do 5 lat.

Aby uzyskać stosowne zaświadczenie, należy złożyć wniosek o jego wydanie. Wniosek powinien zawierać takie dane, jak: oznaczenie przedsiębiorcy, numer NIP oraz liczbę pojazdów, którymi dysponuje przedsiębiorca. Ponadto należy dołączyć oświadczenie o zamiarze zatrudniania kierowców spełniających warunki określone w ustawie o transporcie drogowym, a także wykaz pojazdów. Formularz wniosku dostępny jest na stronie internetowej starostwa.

Opłata za wydanie zaświadczenie na krajowy przewóz drogowy na potrzeby własne osób lub rzeczy, na czas nieokreślony to koszt 500 zł. Natomiast za wydanie wypisu z zaświadczenia dla każdego pojazdu zgłoszonego we wniosku o wydanie zaświadczenia pobiera się opłatę w wysokości 100 zł.

Kierowcy wykonujący przewóz na potrzeby własne, zobowiązani są posiadać przy sobie szereg dokumentów, które muszą okazywać w trakcie kontroli drogowej prowadzonej np. przez Inspekcję Transportu Drogowego czy policję. Za brak zaświadczenia o przewozie na potrzeby własne i jego nieokazanie podczas kontroli odpowiedzialność może ponieść zarówno kierowca jak i przedsiębiorca. Na kierowcę może zostać nałożona grzywna w wysokości 500 zł. Za wykonywanie przewozu na potrzeby własne bez wymaganego zaświadczenia grozi przedsiębiorcy kara administracyjna w wysokości 8.000 zł.

Posiadanie zaświadczenia o przewozie na potrzeby własne nie zwalnia z obowiązku regulowania opłaty elektronicznej za przejazd po drogach krajowych. Obowiązek ponoszenia tych opłat dotyczy wszystkich pojazdów samochodowych oraz zespołów pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony, a także autobusów niezależnie od ich dopuszczalnej masy całkowitej. Elektroniczny pobór

opłat obowiązuje w Polsce na autostradach płatnych, drogach szybkiego ruchu oraz wybranych drogach krajowych.

Za przejazd po drogach objętych omawianym systemem bez opłaty (bez dokonania przez przedsiębiorcę rejestracji w systemie i bez zamontowania urządzenia viaBOX w pojeździe) grożą kary administracyjne nawet w wysokości 3.000 zł. Uprawnienia kontrolne w tym zakresie przysługują inspektorom Inspekcji Transportu Drogowego, funkcjonariuszom Policji, naczelnikom urzędów celnych i dyrektorom izb celnych, a także funkcjonariuszom Straży Granicznej.